

ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

«Καζαντζάκης και Βυζάντιο: η αναζήτηση του θείου».

Αίθουσα «Ευτυχία Κουρκουτίδου – Νικολαΐδου»

Τετάρτη, 13 Μαρτίου 2019, ώρα 20:00

Σας καλωσορίζουμε στη σημερινή εκδήλωση, με την οποία εγκαινιάζουμε την περιοδική έκθεση τεκμηρίων με τίτλο «Καζαντζάκης και Βυζάντιο: η αναζήτηση του θείου». Μία συνεργασία και συνέργια του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού με το Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη με την υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης.

Η έκθεση αποτελεί το επιστέγασμα της συνεργασίας των δύο Μουσείων που ξεκίνησε το 2017 με αφορμή τα 60 χρόνια από το θάνατο του Νίκου Καζαντζάκη. Το έτος εκείνο λοιπόν το Μουσείο μας απηύθυνε κάλεσμα συνεργασίας προς ακαδημαϊκούς και άλλους πολιτιστικούς φορείς της πόλης μας για να συνδιοργανώσουμε δράσεις αφιερωμένες στη μνήμη του μεγάλου Ποιητή, Φιλόσοφου, Στοχαστή, Ασκητή, Μύστη και Δάσκαλου, μα πάνω απ' όλα του Ανθρώπου που υπερέβη τα ανθρώπινα, Νίκου Καζαντζάκη. Προς μεγάλη μας χαρά ανταποκρίθηκε αμέσως ο Τομέας Μεσαιωνικών και Νεότερων Ελληνικών Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ. μέσω της καθηγήτριας Τασούλας Μακρομιχελάκη, την οποία ευχαριστώ θερμά και από τη θέση αυτή, με την οποία συνδιοργανώσαμε την εσπερίδα με τίτλο «Συντηρώ το μυαλό μου ακοίμητο»: μνήμη Νίκου Καζαντζάκη 1957 – 2017» μαζί με το Τμήμα Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ) και το Μουσείο Καζαντζάκη. Η εσπερίδα αυτή ήταν η αρχή της συνεργασίας μας με το κρητικό Μουσείο δίνοντας την υπόσχεση συνδιοργάνωσης μιας περιοδικής έκθεσης με θέμα «Καζαντζάκης και Βυζάντιο», η οποία θα είχε ως στόχο να αναδείξει ένα ελάχιστα γνωστό θέμα: την πολυεπίπεδη και δημιουργική σχέση του Νίκου Καζαντζάκη με τον κόσμο του Βυζαντίου και πώς αυτή μετουσιώθηκε στο έργο του. Πριν συνεχίσω, θα μου επιτρέψετε να υπενθυμίσω ότι το 2017 οι δράσεις μας στη μνήμη Καζαντζάκη δεν περιορίστηκαν στην προαναφερόμενη εσπερίδα. Συνδιοργανώσαμε με το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας και την Παγκρήτια Αδελφότητα την Επιστημονική Συνάντηση με τίτλο «Π. Πρεβελάκης – Ν. Καζαντζάκης: γλώσσα, μετάφραση, ιστορία», η οποία και αποτέλεσε την καταληκτική εκδήλωση του ετήσιου εορτασμού της Παγκρήτιας Αδελφότητας, με αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων δράσης της στη Βόρειο Ελλάδα. Επίσης, σε συνεργασία με το Σύλλογο Αποφοίτων Τμήματος Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ οργανώσαμε στην αίθουσα με θέμα το Κάστρο της

μόνιμης έκθεσης του Μουσείου μας δραματοποιημένη αφήγηση αποσπασμάτων του μυθιστορήματος του Καζαντζάκη «Στα παλάτια της Κνωσού» για παιδιά ηλικίας 8-12 χρονών (διοργάνωση του Μουσείου).

Ο Νίκος Καζαντζάκης είναι γνωστός στο ευρύ κοινό περισσότερο ως πεζογράφος, λόγω των γνωστών μυθιστορημάτων που συνέγραψε στην τελευταία περίοδο της δημιουργίας του, κυρίως από το 1946 κ.ε., ορισμένα από τα οποία μάλιστα, όπως ο Βίος και η Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά και ο Τελευταίος Πειρασμός μεταφέρθηκαν με ιδιαίτερη επιτυχία στη μεγάλη οθόνη από δημοφιλείς σκηνοθέτες, μετά το θάνατό του, προξενώντας μάλιστα και ποικίλες αναταράξεις. Με τις προηγούμενες δράσεις μας, την έκθεση που εγκαινιάζουμε σήμερα, αλλά και άλλες εκδηλώσεις που θα ακολουθήσουν, στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, στη Θεσσαλονίκη, την πόλη του Αη Δημήτρη – ανήμερα του Αη Δημήτρη, του αγίου που του χάρισε ο συνοδοιπόρος του Άγγελος Σικελιανός, άφησε την τελευταία του πνοή ο Καζαντζάκης το 1957- στοχεύουμε να φωτίσουμε παραγνωρισμένες ή λιγότερο γνωστές πτυχές του έργου του Νίκου Καζαντζάκη: Τον ποιητή και θεατρικό συγγραφέα, τον ασυμβίβαστο άνθρωπο, το ανήσυχο πνεύμα που βασανίζεται από τις μεταφυσικές και υπαρξιακές αγωνίες και τα θεμελιώδη ερωτήματα και προβλήματα που απασχολούν διαχρονικά τον άνθρωπο. Την αδιάκοπη επίπονη πορεία του Καζαντζάκη, την εμμονή του στην αναζήτηση του Θεού και την ένωσή του μαζί του, ενός ανθρώπου που ψάχνει να βρει τη λύτρωση του ανθρώπου από τα δεινά της καθημερινότητας και μέσα από αυτήν την προσωπική του απελευθέρωση, εμπνεόμενος, *κυριεμένος*, από τις μεγάλες ηρωικές και παράλληλα τραγικές *ψυχές* της ανθρωπότητας, για τις οποίες ο Καζαντζάκης συγγράφει διατυπώνοντας μέσω αυτών τη φιλοσοφία του για τη ζωή και το θάνατο, τις αντιλήψεις περί ηθικής, τις προκαταλήψεις και τις κοινωνικές αποδοχές και τις επιδράσεις τους στον άνθρωπο. Η ανέλπιδη πάλη για μια *μεγάλη ιδέα* αποτελεί ένα από τα σταθερά μοτίβα των έργων του Καζαντζάκη. Λευτεριά, τιμή και αξιοπρέπεια το τρίπτυχο της προσωπικότητας του ίδιου. *«Να αγωνίζεσαι χωρίς ελπίδα, να πολεμάς παρ' όλο που δεν υπάρχει τέλος ή ανταμοιβή»*, το ιδεώδες του καζαντζακικού ήρωα και ανθρώπου. Αυτό το ιδεώδες είναι περισσότερο από ποτέ επίκαιρο στις μέρες μας, στον 21ο αιώνα, σε μια εποχή μετάβασης, που φαίνεται να κρατά ακόμη πολύ. Γι αυτό ο Καζαντζάκης είναι τώρα πιο επίκαιρος από ποτέ, πιο ζωντανός από ποτέ.....

Θα επιθυμούσα να ευχαριστήσω θερμά την Περιφέρεια Κρήτης, στο πρόσωπο του Αντιπεριφερειάρχη Πολιτισμού και Απόδημου Ελληνισμού, κ. Κώστα Φασουλάκη, που είναι απόψε κοντά μας και θα εγκαινιάσει την έκθεση, για την υποστήριξή της, χωρίς την οποία η έκθεση δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί, τον πρόεδρο του Δ.Σ. του Μουσείου Νίκος Καζαντζάκης, τον καθηγητή κ. Μιχάλη Ταρουδάκη, όλους τους συντελεστές της έκθεσης, τα στελέχη του Μουσείου Νίκος Καζαντζάκης, για την άψογη συνεργασία, και ιδιαίτερα την Διευθύντρια κ. Βαρβάρα Τσάκα, η οποία δυστυχώς δεν είναι μαζί μας απόψε, τον επιμελητή της έκθεσης κ. Βαγγέλη Χαριτόπουλο, το προσωπικό του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού όλων των ειδικοτήτων, που όπως πάντα συμβάλλει στην άρτια υλοποίηση της έκθεσης και στην εύρυθμη λειτουργία, καθαριότητα και φύλαξη αυτής. Ιδιαίτερα την αρχιτέκτονα μηχανικό Ευθυμία Παπασωτηρίου, τον αρχαιολόγο – μουσειολόγο Ιωάννη Μότσιανο, τον συντηρητή Γιώργο Μπουδαλή, τον ηλεκτρολόγο Γιώργο Ζίγκα, τους εργατοτεχνίτες Γιώργο Αλεξανδρή και Βασίλη Γραντσανλή, που επιμελήθηκαν τα της έκθεσης από την πλευρά του μουσείου υπό την εποπτεία των Τμηματάρχων τους Γεωργίας Πεπονά, αρχιτέκτονα μηχανικού, Τάσου Αντωνάρα, αρχαιολόγου και Δήμητρας Λαζίδου, συντηρήτριας.

Ευχαριστώ ακόμη από καρδιάς την ΕΡΤ Α.Ε. και το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος για την παραχώρηση οπτικοακουστικού υλικού. Την Ορχήστρα του Α.Π.Θ., τον μαέστρο κ. Δημήτρη Δημόπουλο, τα μέλη των χορωδιακών σχημάτων του Α.Π.Θ., τους σολίστ Ελισσώ Ντάβλη, Απόστολο Σωτηρούδη και την κ. Εριφύλη Δαμιανού για τη μουσική απόλαυση που θα μας χαρίσουν σε λίγο και όλους εσάς για την παρουσία σας.

Δρ Αγαθονίκη Τσιλιπάκου

Διευθύντρια Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού